

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/2033
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/918
Başvuran : A. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Erciş Yolu Üzeri 25.km Tuşba/VAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu ceza infaz Kurumunda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla yapılacak açık görüşlerin duyurusunun geç yapılması ve Kurumun resmi internet sitesinde geç yayımlanması nedeniyle mağduriyet yaşadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu ceza infaz Kurumunda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı sebebiyle kapalı görüş yerine açık görüş yapılacağı Kurum İdaresi tarafından 24 Ekim 2022 tarihinde saat 10.30'da anons edildiğini, aynı gün saat 15.00'te kendisinin kapalı görüş hakkı olduğunu,

b. Ailesinin Ankara'da ikamet ettiğini, telefonla görüşme gününün cumartesi öğleden önce olması sebebiyle ailesine haber veremediğini ve açık görüş hakkından yararlanamadığını, açık görüşle ilgili Adalet Bakanlığında gönderilen yazının Kuruma ulaşması üzerine Kurum İdaresinin süratle bilgilendirme yaptığını, bu sebeple Kurum İdaresinin herhangi bir kusuru olduğunu düşünmediğini ancak Bakanlığın yazıyı geç gönderdiğini,

c. Ailesi aynı şehirde ikamet eden mahkumlar aileleri ile açık görüş yapabilirken ailesi farklı illerde olan mahkumların bu haktan yararlanamadığını, aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini iddia etmekte, kendisine açık görüş hakkının tanınmasını ve iki açık görüş saatinin birleştirilmesini, benzer mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi adına yeni ilanların daha erken anons edilmesini, ailelerin haberdar olabilmesi için en az 1 hafta önceden gerekli bilgilerin internet sitesinde duyurulmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olan A. D.'nin iddialarına ilişkin yapılan araştırma neticesinde, 2022 yılı içerisinde 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle Van Cumhuriyet Başsavcılığı, Bakanlık ve HSK Muhabere Bürosunun 24/10/2022 tarih ve ... sayılı yazısı ile ekinde yer alan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün "29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Açık Görüşü"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

konulu 21/10/2022 tarih ve ... sayılı yazısının UYAP üzerinden Kuruma 24/10/2022 tarihinde gönderildiği, söz konusu yazının ekinde diğer bütün ağır ceza merkezi ve müdürlük teşkilatı bulunan kapalı ceza infaz kurumlarında 24, 25, 26, 27 ve 28 Ekim 2022 tarihlerinde açık görüş yapılacağı hususlarında Ceza İnfaz Kurumlarının bilgilendirilmiş olduğu,

b. Bu itibarla, ilgili yazı ve ekinin 24/10/2022 tarihinde Kuruma gönderildiği, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Açık Görüşünün 24/10/2022 tarihinden itibaren başladığı ve sürenin kısıtlı olduğu, ilgili yazılara istinaden Kurum tarafından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle 24, 25, 26, 27 ve 28 Ekim 2022 tarihlerinde açık görüş programı düzenlenerek tüm hükümlü tutuklulara açık görüşün anons ile duyurulduğu ve Kurumun resmi internet sayfasında (<https://vanygcik.adalet.gov.tr/>) paylaşıldığı,

c. Adı geçen hükümlünün ise Kurum tarafından düzenlenen açık görüş programında görüş günününün 24/10/2022 tarihinde olduğu ve yapılan UYAP incelemesinde hükümlünün ailesine görüş günününün bildirilmesi hususunda Kurum İdare ve Gözlem Kuruluna hitaben yazdığı herhangi bir talep dilekçesinin olmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Bakanlığın bayram nedeniyle yapılacak açık görüşlere ilişkin yazısının 21/10/2022 Cuma günü çıkarıldığı ancak Van Cumhuriyet Başsavcılığının ilgili yazıyı aynı gün değil Pazartesi günü göndererek mağduriyete sebep olduğu, Kurum İdaresince yazıya istinaden 24/10/2022 tarihinde saat 10.30'da anons yapıldığı,

b. Bakanlık tarafından gönderilen Cumhuriyet Bayramı Açık Görüş yazısının sonraki tarihler için en az 1 hafta önce yayımlanması talep edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(3) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması gerekmektedir.

9. Aynı Yönetmelik'in "*Gereççeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Ön inceleme aşamasında başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın

kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. Başvuran, bulunduğu ceza infaz kurumunda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı sebebiyle kapalı görüş yerine açık görüş yapılacağına 24 Ekim 2022 tarihinde saat 10.30'da anons edildiğini, aynı gün saat 15.00'te kendisinin kapalı görüş hakkı olduğunu, ailesinin Ankara'da ikamet ettiğini ve telefonla görüşme gününün cumartesi öğleden önce olması sebebiyle ailesine haber veremediğini iddia ederek iki açık görüş saatinin birleştirilmesini, bayram nedeniyle yapılacak yeni açık görüş ilanlarının daha erken anons edilmesini ve en az 1 hafta önceden gerekli duyurunun internet sitesinde yayımlanmasını talep etmektedir.

12. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Hükümlüyü ziyaret”* başlıklı 83'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre *“Görüşler, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır.”* 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in *“Açık görüş”* başlıklı 13'üncü maddesine göre *“Açık görüş, hükümlü ve tutuklular ile ziyaretçilerinin maddi temasına imkan verecek şekilde, konuşulanların hazır bulunan görevli tarafından işitilebildiği ve izlenebildiği, ceza infaz kurumunun bu iş için tahsis edilmiş özel bölümünde yapılan ziyaret ve görüşmelerdir.”* Adı geçen Yönetmelik'in *“Bayramlarda ve özel günlerde açık görüş”* başlıklı 15'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre ise *“Hükümlü ve tutuklular, Bakanlıkça uygun görülen; milli bayramlar ve mensubu buldukları dinin bayramları ile özel günlere mahsus olmak üzere, 9 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen kişiler ile açık görüş yapabilir. Ancak; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar bu madde kapsamında anne, baba, eş, çocuk, torun, büyükanne, büyükbaba ve kardeşleriyle görüşebilirler. Bu ziyaretin, aynı haftada yapılacak kapalı görüş ile çakışması halinde açık görüş yaptırılır.”*

13. Bu çerçevede, 2022 yılında 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla Van Cumhuriyet Başsavcılığının 24/10/2022 tarih ve ... sayılı yazısı ile ekinde yer alan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Açık Görüşü konulu 21/10/2022 tarih ve ... sayılı yazısının UYAP üzerinden muhatap Kuruma 24/10/2022 tarihinde gönderildiği, yazıda kapalı ceza infaz kurumlarında 24, 25, 26, 27 ve 28 Ekim 2022 tarihlerinde açık görüş yapılacağına bildirildiği, ilgili yazılara istinaden Kurum İdaresi tarafından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla 24, 25, 26, 27 ve 28 Ekim 2022 tarihlerinde açık görüş programı düzenlenerek tüm hükümlü ve tutuklulara açık görüşün 24/10/2022 tarihinde anons ile duyurulduğu ve muhatap Kurumun resmi internet sayfasında (<https://vanygcik.adalet.gov.tr/>) paylaşıldığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde de aynı duyurunun 24/10/2022 tarihinde paylaşıldığı, başvuranın Cumhuriyet Bayramı Açık Görüş programında görüş gününün 24/10/2022 tarihinde, kapalı görüş gününün de aynı tarihte olduğu tespit

edilmiştir.

14.Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesine göre bayramlarda ve özel günlerde yapılacak açık görüş ile kapalı görüşün çakışması halinde açık görüş yaptırılacağı, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanların belirtilen yakınları ile kapalı görüş yerine açık görüş yapabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda başvuranın Cumhuriyet Bayramı Açık Görüşü ve aylık olarak yapmakta olduğu açık görüşünün 2 saat olarak birleştirilmesi talebi hakkında yapılan incelemede, mezkûr Yönetmelik'in 12'nci maddesinde yer alan "*Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar, kapalı ve açık görüşlerde 11 inci maddede belirtilen kişiler ile ancak teker teker ve ceza infaz kurumu müdürünün belirleyeceği gün, saat ve koşullar içinde, on beş günlük aralıklarla ve günde bir saati geçmemek üzere görüşebilir.*" hükmü gereğince ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olanların kapalı ve açık görüş sürelerinin 1 saatle sınırlandırılmış olduğu, açık görüşlerin birleştirilerek kullanılması gibi bir düzenlemenin ilgili mevzuatta yer almadığı, buna ek olarak başvuranın telefonla görüşme hakkının cumartesi günü olduğu ve kapalı görüş gününün de 24/10/2022 tarihinde saat 15.00'te olduğu, başvuranın yakınları ile 22/10/2022 Cumartesi günü telefon görüşmesi yaptıktan sonra 24/10/2022 Pazartesi günü kapalı görüşü olduğuna dair yakınlarının bilgisinin olmamasının hayatın olağan akışına ve oluşa uygun düşmediği, başvuranın yakınlarının kapalı görüş gelmeleri durumunda mezkûr Yönetmelik'in 15'inci maddesi gereğince kapalı görüşün açık görüşe çevrilebileceği, bu sebeple açık görüşlerin birleştirilerek kullanılmasının ilgili mevzuat gereği mümkün olmadığı, başvuranın yakınları kapalı görüşe gelmediği için kapalı görüşün açık görüşe çevrilme imkanından yararlanamadığı anlaşılmıştır.

15. Başvuran ayrıca bayram nedeniyle yapılacak yeni açık görüş duyurularının daha erken anons edilmesini ve en az 1 hafta önceden gerekli duyurunun internet sitesinde yayımlanmasını talep etmiştir. Yapılan incelemede Kurum İdaresinin 2022 yılı 29 Ekim Açık Görüş anonsunu, ilgili yazının Kuruma ulaştığı gün yaptığı, resmi internet sitesinde de aynı gün duyurduğu ve herhangi bir gecikmeye mahal vermediği, 2023 yılı 29 Ekim Açık Görüş duyurusunun ise muhatap Kurumun resmi internet sitesinde 28/9/2023 tarihinde, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde 11/10/2023 tarihinde yayımlandığı, netice itibarıyla başvuranın bayram nedeniyle yapılacak açık görüşlere ilişkin yeni duyuruların daha erken tarihte yapılmasına ilişkin talebinin yerine getirilmiş olduğu anlaşılmış, başvuruda yer alan taleplerden ilkinin mevzuat gereği mümkün olmaması nedeniyle yerine getirilemeyeceği, diğer talebin ise 2023 yılı için yerine getirilmiş olduğu anlaşıldığından başvurunun konusuz kaldığı değerlendirilmiştir.

16. Sonuç olarak, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48 ve 67'nci maddeleri kapsamında başvurunun konusuz kalması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye